

JOHDANTO

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat (viranhaltijat, luottamushenkilöt, työryhmät):

Vastuuhenkilö Kristiina Pihlajamäki

Hyvinvointikertomus

Hyvinvointikertomus antaa tietoa kunnan toiminnasta hyvinvoinnin näkökulmasta ja sisältää kuntalaisten hyvinvointia kehittäviä hyvinvointityön toimenpiteitä, vahvistaen osaltaan kunnan strategisten tavoitteiden ja taloudellisten vaikutusten saavuttamista. Hyvinvointikertomus tehdään kerran valtuustokaudessa.

Laaja hyvinvointikertomus on lakisääteisen asiakirjan lisäksi kunnan hyvinvointijohtamisen työväline ja poliittisen päätöksenteon tukiväline. Hyvinvointikertomus sisältää kertomuksen Luumäen kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta ja arvioinnin edellisen valtuustokauden hyvinvointityön toimenpiteiden toteutumisesta. Hyvinvointikertomus sisältää myös suunnitelma osan, jossa on valtuustokauden 2017-2021 keskeiset Luumäen kunnan hyvinvointityön painopisteet. Käytännössä hyvinvointikertomus jakautuu kahteen osa-alueeseen.

OSA I: Päättävän valtuustokauden arviointi

- Indikaattorikatsaus kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta
- Hyvinvointitiedon ja tehtyjen toimenpiteiden arviointi
- Keskeiset opit ja evästyksiset päättyvältä valtuustokaudelta

OSA II Tulevan valtuustokauden suunnittelu

- Toimintaympäristömme hyvinvointipolitiikan toteuttamisessa
- Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset Luumäen hyvinvointityöhön (kunnan ja maakunnan vastuunjako, HYTE-indikaattorit)
- Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
- Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma 2017-2020

Hyvinvointityö ja hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toimintaa, jolla tuetaan ihmisten mahdollisuuksia hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitoon ja parantamiseen. Kunta tukee näitä mahdollisuuksia mm. pitämällä huolta olosuhteista, jotka tukevat hyvinvointia ja terveyttä tukevien valintojen tekemistä. Kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia palveluita ovat muun muassa varhaiskasvatus ja koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus ja liikennejärjestelyt. Kunnan lisäksi ja kunnan kumppanina hyvinvointia ja terveyttä edistävät monet kunnassa toimivat tahot esim. järjestöt, seurakunnat ja yritykset, seudulliset sote-palvelutuottajat sekä valtionhallinnon virastot.

Kunnan tehtävä on luoda mahdollisuuksia vaikuttaa omaan hyvinvointiin myönteisellä tavalla yhteistyössä esim. kolmannen sektorin kanssa.

Kuntien hyvinvointikertomukseen liittyvää lainsäädäntöä

Perustuslaki

19 § Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä

Kuntalaki

1§ Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkaalleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla

37 § Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Hyvinvoinnin edistämisen tulee olla kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua

Terveydenhuoltolaki (2010)

11§ kunnan ja yhteistoiminta-alueen tehtävät

12§ Kunnan on seurattava asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määrittävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

36 § sairaanhoitopiirien tehtävät

Sosiaalihuoltolaki (2014) 2. luku

Lisäksi erityislainsäädännössä eri väestö- ja asiakasryhmien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säädetään yksityiskohtaisemmin

1 Indikaattorikatsaus kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta

Luumäen kuntarakenne 2017

Luumäen kunnassa asukkaita oli 31.12.2016 4832 henkilöä. Väestöstä vuonna 2016 0-6- vuotiaita oli 5.4 %, 7-15- vuotiaita 8.5 %, 16-24- vuotiaita 7.2 %, 25-64- vuotiaita 47.4 %, 65- 74- vuotiaita 16.2 %, 75- 84- vuotiaita 10,4 % ja 85- vuotta täyttäneitä 4.9 % koko kunnan väestöstä. Näiden osalta demografiseksi huoltosuhteeksi muodostui 79.3 %. Tämän perusteella alle 64- vuotiaita oli Luumäellä vähemmän verrattuna muuhun maakuntaan, kun taas ikääntyneitä yli 65- vuotiaita kunnassa on muuta maakuntaa enemmän (Kuvio 1). (Hyvinvointikompassi)

--	--	--	--	--	--

Ikärakenne	Luumäki	Etelä-Karjala	Koko maa	2011 2016
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä (2016)	5,4	6,2	7,5	
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä (2016)	8,5	8,7	9,8	
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä (2016)	7,2	9,8	10,5	
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä (2016)	47,4	49,8	51,3	
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä (2016)	16,2	13,7	11,8	
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä (2016)	10,4	8,4	6,5	
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä (2016)	4,9	3,4	2,6	
Huoltosuhte, demografinen (2016)	79,3	64,9	59,1	

Kuvio 1. Ikärakenne

Perherakenne

Luumäen kunnassa kaikista perheistä vuonna 2016 lapsiperheitä oli 31,7%, vastaavan luvun ollessa Etelä- Karjalassa 34,6 % (Sotkanet). Asuntokuntia, joissa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö oli prosentuaalisesti Luumäellä kaikista asuntokunnista 17,1 % saman luvun ollessa Etelä- Karjalassa 18,4 %. Yhden hengen asuntokuntia kaikista

asuntokunnista oli Luumäellä 44,8 % ja Etelä- Karjalassa 45,5 %. Yhden vanhemman perheitä Luumäellä oli 20,2 %. (Kuvio 2.)

Perherakenne	Luumäki	Etelä-Karjala	Koko maa	2011 2016
Asuntokunnat, joissa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö, % kaikista asuntokunnista (2016)	17,1	18,4	21,6	
Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista (2016)	44,8	45,5	42,6	
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä (2016)	20,2	22,5	21,6	

Kuvio 2. Perherakenteet

Työ, koulutus ja eläke

Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä Luumäellä vuonna 2016 oli 61 vuotta, Etelä- Karjalassa vastaavan luvun ollessa 60 vuotta. Nuorisotyöttömyys (nuorisotyöttömät %, 18-24- vuotiaista) oli vuonna 2016 11,5 % miesten ja 6,5 % naisten osalta. Nuorisotyöttömyys on pitkällä aikavälillä tarkasteltuna kasvussa. Vuonna 2016 nuorisotyöttömyyden määrä miehillä Etelä- Karjalassa oli 13,3 % ja naisilla vastaavasti 8,3 %. Tämän perusteella nuorisotyöttömyys Luumäellä oli muuta maakuntaa alhaisempi. Vaikeasti työllistyvien (rakennetyöttömyys) prosentuaalinen määrä 15- 64- vuotiaiden osalta vuonna 2016 oli 6,4 %. Rakennetyöttömyys on ollut nousujohteinen vuodesta 2014 lähtien tarkasteltuna. Muuhun maakuntaan verraten vaikeasti työllistyvien määrä oli kuitenkin alhaisempi, sen ollessa Etelä- Karjalassa 7,4 %. (Sotkanet.) Työkyvyttömyyseläkettä saavia 16-64- vuotiaista kuntalaisista oli 8,1 % ja väestöstä työllisiä oli 36,9 % (Hyvinvointikompassi).

Koulutustasomittain vuonna 2016 oli Luumäellä 280, sen ollessa Etelä-Karjalassa 327 ja koko maassa 363 (kuvio 3.). Koulutustasomittain perusteella koulutustaso Luumäellä on huomattavasti maakuntaa sekä koko maata alhaisempaa ja keskimääräinen koulutusaika peruskoulun jälkeen on noin 2,8 vuotta. Koulutustasomittain on kuitenkin noususuuntainen ja yhdenmukainen muun maakunnan sekä maan kanssa. (Hyvinvointikompassi.) Käytettävissä olevat tulot vuonna 2015 gini-kertoimen mukaan ovat Luumäellä 24,2, Etelä-Karjalassa 24,6 ja koko maassa 27,3. Kertoimen perusteella voidaan todeta, että Luumäellä tuloerot ovat Etelä-Karjalaa ja muuta maata pienemmät.

Sosioekonominen rakenne	Luumäki	Etelä-Karjala	Koko maa	2011 2016
Koulutustasomittain (2016)	280	327	363	
Työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista (2016)	8,1	7,1	6,2	

Työlliset, % väestöstä (2015)	36,9	37,8	41,1	
Kuvio 3. Sosioekonomisen rakenne				

2 Hyvinvointitiedon ja tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Edellinen hyvinvointikertomus on tehty vuosille 2013 - 2016

Lapset ja nuoret

Lapsille ja nuorille asetut tavoitteet toteutuvat pääsääntöisesti hyvin. Erillisinä huomioina voidaan todeta, että lasten hyvinvoinnin haasteet kasvavat iän lisääntyessä, siten että esim. 1.-luokkalaisilla niitä on vähemmän, kuin 8. - luokkalaisilla. Toinen huomio koskee nuorisotakuun toteutumisen seurantaa, joka ei edelleenkään toimi toivotulla tavalla.

Lasten ja nuorten hyvinvointia on tuettu monin eritavoin sekä lakisääteisen että ei lakisääteisen lisäpalveluin. Perheillä on ollut mahdollisuus osallistua kunnan ja yhteistyökumppaneiden järjestämiin erilaisiin hyvinvointia tukeviin ryhmiin ja muihin tilaisuuksiin. Ryhmiä olisi voitu järjestää enemmänkin, mutta osallistujia ei saatu tarpeeksi. Sotessa ennaltaehkäiseviä palveluita on edelleen vahvistettu esim. kotipalvelun sekä tukiperhe- ja tukihenkilötoiminnan osalta.

Lapsiperheille on tehty varhaiskasvatuksessa hyvinvointikysely, jossa kartoitettiin vanhempien voimavaroja, vanhemmuutta, perheen saamaan tukea sekä elintapoja. Tulosten mukaan (vastaajia 35) suurin osa perheistä voi hyvin ja on saanut tarvittaessa apua.

Kouluterveyskyselyn, elämänisankarit-kyselyn sekä omien mittareiden mukaan koululaisten hyvinvointi ei ole huonontunut.

Kouluterveyskyselystä vuodelta 2017 nousi 4.- ja 5.- luokkalaisten osalta suhteessa koko maahan tai Etelä-Karjalan kuntiin haasteeksi fyysiseen vointiin liittyviä asioita, kuten päänsärky, vatsakipu, nenäntukkoisuus sekä yskä. Liikunnan osalta vain 31 % (Etelä-Karjala tytöt keskiarvo 41 %) tytöistä vastasi liikkuvansa vähintään tunnin päivässä. Lähes 7 % tytöistä (Etelä-Karjala tytöt keskiarvo 2.5 %) tunsivat olevansa yksinäinen välitunnilla. Terveellisissä ruokailutottumuksissa on parantamisen varaa aamupalan sekä hedelmien, kasvien ja marjojen syönnissä. Esim. noin 38 % tytöistä ja pojista (yhteensä) kertovat etteivät syö aamupalaa joka arkiamu (Etelä-Karjala 23.5 %). Lähes 9 % tytöistä ja pojista kertoivat käyttäneensä jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran (Etelä-Karjala 5 %).

Myös koulu ympäristönä tuotti keskimääräistä enemmän haastetta 4 ja 5 luokkalaisille (melu, liian kirkas tai hämärä valo sekä tunkkainen ilma). Netin käyttöä kartoitettiin useilla eri kysymyksillä. Näistä nousi esille lähinnä pojat, joista noin 8 % vastasi etteivät ole nukkuneet tai syöneet netin vuoksi (Etelä-Karjala noin 5%). Koulunkäyntiin liittyen vain noin 68 % pojista kertoo pitävänsä koulunkäynnistä. Tämä luku on koko maakunnan alhaisin (Etelä-Karjala noin 78 %). Pojista noin 31 % toivoo järjestettyä ohjelmaa välituntisin. Luku oli samansuuntainen joidenkin muiden kuntien kanssa. Suuri osa pojista (68 %) kertoo keskusteluvaikeuksista vanhempien kanssa (Etelä-Karjalan keskiarvo noin 60 %).

Yläkoulun osalta kouluterveyskyselyn tuloksia saatiin 8 ja 9 luokkalaisista. Lukiosta ei raportoitu tuloksia, pienen vastausmäärän vuoksi. Yläkoulussa haasteeksi nousi hallinnan tunne omassa elämässä. Tämä näkyi useissa eri kysymyksissä, joissa kartoitettiin arvokkuuden tunnetta, päätösten tekemistä omasta elämästä, tärkeiden asioiden mukaisesti toimimisesta, elämän hallinnan tunnetta, kekemusta elämässä pärjäämisestä, ratkaisujen keksimisestä omaan elämäänsä sekä kokemusta olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä ja perhettä. Kaiken kaikkiaan noin 70 % tytöistä ja pojista kokee olevansa tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä (Etelä-Karjala keskiarvo 79 %). Nuoret toivovat nykyistä enemmän kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa (28 % koki että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa toimintaa). Esimerkiksi Savitaipale vastaava luku on 45 %. Noin puolet (45 %) nuorista kokee myös harrastupaikkojen sijaitsevan liian kaukana (Etelä-Karjalan keskiarvo 25 %). Tosin suurin osa (82 %) kertoi harrastavansa jotain vähintään kerran viikossa (Etelä-Karjala keskiarvo 89 %).

Terveydentilan osalta noin 21 % nuorista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (Etelä-Karjala 18 %). Tämä arvo on huonontunut selvästi vuoden 2013 (15 %) arvosta. Koulu uupumusta kokee noin 16 % nuorista. Koulunkäynnistä pitäminen on laskenut selvästi vuodesta 2013 (76 %), ollen nyt 56 %. Puolet vastanneista nuorista kokee että opettajat odottavat liikaa koulussa (Etelä-Karjala 33 %). Välitunneille toivoo järjestettyä ohjelmaa noin 18 % nuorista (Etelä-Karjala 11 %). Yksinäisyyden tunteesta välitunneilla kertoi kokevansa noin 11 % nuorista (Etelä-Karjala noin 6 %).

Työikäiset:

Työikäisten hyvinvointityö kohdistuu riskiryhmiin, etenkin syrjäytymisvaarassa ja pitkäaikaistyöttömänä oleviin kuntalaisiin. Hyvinvointia on vahvistettu suunnitellulla tavalla. Pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt ja kunnan osuus työmarkkinatuesta on pienentynyt. Työllistämisyksikön asiakkaat ovat antaneet hyvää palautetta toiminnasta. Tosin palkkauksia ei saatu valtiolta suunnitellusti, mutta työllistämistoimenpiteitä on tehty muilla tavoin.

Ikä-ihmiset:

Ikä-ihmistien osalta hyvinvointityössä on pyritty omalta osaltaan vahvistamaan ja helpottamaan ikä-ihmistien selviytymistä kotona mahdollisimman pitkään. Toimintakykyä on tuettu muodostamalla uusia liikuntaryhmiä iäkkäille ja helpottamaan heidän kulkemista palveluiden äärelle. Tämä on onnistunut hyvin. Toiminnan tavoitteena on ollut myös vähentää ikä-ihmistien kotoona tuntemaa yksinäisyyttä. Haasteeksi on noussut se, miten saadaan entistä laajempi osa ikä-ihmististä liikkeelle omista kodeistaan.

3 Keskeiset opit ja evästyksen päätyvältä valtuustokaudelta

Lapset ja nuoret

Koulussa viihtymistä tulee edelleen vahvistaa. Liikkuvakoulu toimintamallin jatkaminen ja edelleen kehittäminen lisää ohjattua toimintaa välitunneilla, mahdollistaa kaikille nuorille mahdollisuuden liikkua ja harrastaa sekä osallisuuden tunteen. Tämän toimintamallin avulla voidaan osaltaan vahvistaa koulussa viihtymistä kaiken

kaikkiaan.

Lasten ja nuorten hyvinvointia tulee tukea opettamalla elämänhallinnan taitoja sekä terveellisiä elämäntapoja.

Työikäiset

Työllistymistä helpottavia toimepiteitä jatketaan edelleen. Samalla ehkäistään syrjäytymistä sekä lisätään osallisuuden tunnetta sekä omaa elämää että yhteiskuntaa kohtaan.

Ikä-ihmiset

Kotona asumisen tukemista jatketaan edelleen. Edellisessä hyvinvointikertomuksessa ollutta toimintamallia yksinäisyyden torjuntaan ei olla saatu edistettyä. Ikäihmisille järjestetyt ensikertaisten kuntasaliryhmät ovat saaneet hyvää palutetta ja näitä jatketaan edelleen. Tämä toimintamalli auttaa myös yksinäisyyden lievittämiseen, koska liikunta ryhmässä on sosiaalinen tapahtuma.

4 Toimintaympäristömme hyvinvointipolitiikan toteuttamisessa

Kuntastrategiaprosessin aikana arvioimme Luumäkeläisten olevan varsin tyytyväisiä kunnan nykyisiin tuottamiin palveluihin. Erityisesti ikäihmisten uskotaan saavan odotusten mukaista palvelua. Myös koulujen ja päiväkotien toiminta sujuu varsin hyvin. Sosiaali- ja terveyspalvelut on tuotettu Eksoten toimesta, joten kuntalaisten tyytyväisyys on myös vahvasti yhteydessä paikallisen hyvinvointikeskuksen toimivuuteen.

Menestyäkseen Luumäen on tunnistettava oma asemansa osana lähiseudun kaupunkien, erityisesti Lappeenrannan ja myös Kouvolan vaikutusalueita. Luumäkeä onkin syytä kehittää ymmärtäen olosuhteet, joiden vuoksi uudet potentiaaliset asukkaat haluavat valita asuinpaikakseen juuri Luumäen. Eräänä perusajatuksena on toimia rauhallisena, luonnonläheisenä ja riittävän hyvin paikkakuntalaisia palvelevana asuinpaikkana.

Asukkaiden tyytyväisyys paikkakunnan palveluiden toimivuuteen on kuitenkin edelleen paljon sidoksissa hyvinvointipalveluiden sujuvuuteen ja kunnan vastuulla olevaan ennaltaehkäisevään hyvinvointityöhön.

Väestömäärän laskiessa on kuitenkin myös hyvinvointityön näkökulmasta haasteena palveluiden ylläpitäminen ostovoiman vähentyessä ja verotulojen laskiessa. Uskomme kuitenkin, että kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi on merkittävä vaikutus myös kunnan taloudelliseen tilanteeseen. Myös huoltosuhteen muutos kuntalaisten ikääntyessä asettaa paineita ikääntyvien palveluiden tuottamiseen. Lisäksi työllisten määrän kasvattaminen on suuri haaste myös hyvinvointityölle, sillä työllä on suoria vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin.

Luumäellä toimitaan varsin ihmisläheisesti ja yhteisöllisyyden on kunnassamme onnistuneen hyvinvointityön kulmakiviä. Pienuus on itsessään byrokratiaa vähentävä tekijä ja vahvuus myös hyvinvointityössä. Kunnan pienuus mahdollistaa joustavat ratkaisut ja hyvän yhteistyön kunnan ja muiden toimijoiden välillä. Erityisesti kunnan vilkas kolmas sektori on tärkeä voimavara hyvinvointityössä ja yhteisöllisyyden ylläpitämisessä. Pienessä kunnassa tavoitamme asukkaamme ketterästi ja henkilökohtaisesti, jolloin pystymme myös tarvittaessa suuntaamaan ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä vaikuttavammin. Kuitenkin erityisesti heikoimmassa asemassa elävien (talous ja moninaiset ongelmat) kuntalaisten tavoittaminen on jatkossakin yksi hyvinvointityön suurimpia haasteita.

Tällä valtuustokaudella on huomioitava, että tulevan sote-uudistuksen myötä muuttuvat myös kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvät toimintatavat. Myös sote-palveluiden kustannukset jakautuvat maakuntatasolle, jolloin terveyden edistämisen kustannukset - erityisesti sairauksien hoitamisen näkökulmasta - eivät rasita kuntataloutta samalla tasolla kuin tähän asti on totuttu.

5 Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset Luumäen hyvinvointityöhön

Tuleva sote-uudistuksen vuoksi myös Luumäellä kunnan hyvinvointityön ja hyvinvointipolitiikkaan liittyvien linjausten pohtiminen yhdessä on tarpeen. Onkin mietittävä, miten edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä uudenaikaisessa kunnassa yhteistyössä maakunnallisten toimijoiden kanssa. Esimerkiksi Kuntaliitto on korostanut poikkihallinnollisen ja monialaisen yhteistyön lujittamisen sekä hyvinvointia edistävän ympäristön rakentamisen tärkeyttä. Näihin asioihin löytyy yhteinen tahtotila myös Luumäen kuntasstrategiassa. Tällä hetkellä monialainen yhteistyö koetaan myös ilmeisen toimivaksi eri toimijoiden välillä, joten lähtötilanne kunnassa on hyvä.

Tulevaisuudessa poikkihallinnollisuus ja moni-alaisuus vaatii kuitenkin ennen kaikkea aktiivista toimintakulttuurin muutosta ja hallinnollisten raja-aitojen poistamista. Niin Luumäellä kuin alueellisestikin olemme hyvinvointityössä samassa veneessä. Tulevaisuudessa on oleellista, että kunnat huolehtivat hyvinvointityön suunnittelusta ja toteuttamisesta aktiivisesti alueellisesti muiden kuntien kanssa, ja että maakunnan kanssa sovitaan yhteisistä toimintatavoista.

6 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Luumäellä on vuoden 2017 aikana valmisteltu kuntasstrategiaa - menestyksen tiekarttaa. Kuntasstrategia ohjaa ensisijaisesti myös Luumäen hyvinvointityötä. Kuntasstrategia jakautuu kahteen kokonaisuuteen: Kunnan strategisiin painopisteisiin ja kuntaorganisaation strategisiin painopisteisiin. Painopisteet sisältävät useampia tarkempia tavoitteita, joihin voi tutustua tarkemmin strategia-asiakirjasta.

Menestyksen tiekartta on strategialuonnoksena elinvoimainen, mutta painopisteillä ja niiden tavoitteilla on toteutuessaan myös vaikutuksia Luumäen kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin, sekä kunnan hyvinvointityössä käytettäviin resursseihin. Ohessa luonnosvaiheessa olevat painopisteet:

LUUMÄEN KUNNAN STRATEGISET PAINOPISTEET

1. Kehitetään kunnan ranta-alueita ja vesistöjä virkistyskäyttöön
2. Luumäen eri osien ja Lappeenrannan välisen liikennöinnin palveleminen
3. Etätyöskentelyolosuhteiden tarjoaminen Luumäellä
4. Uudenlaiset asumismahdollisuudet Luumäellä
5. Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpidon uudelleen arviointi
6. Jurvalan palveluiden arviointi ja Toukolan monitoimitilan käyttömahdollisuuksien kartoitus
7. Mahdollisuudet saada "asuntomessut" Luumäelle
8. Varhaiskasvatuksen kehittäminen - teemapainotettu päiväkotitoiminta
9. Luumäen lukio-opetuksen houkuttelevuuden vahvistaminen
10. Luumäen mahdollisuudet tulevaisuuden liikenteen ratkaisujen valmistelussa

LUUMÄEN KUNTAORGANISAATION STRATEGISET PAINOPISTEET

1. Kunnan luottamuselinten ja kuntaorganisaation yhteistyön kehittäminen
2. Budjetoinnin ja kustannusseurannan kehittäminen
3. "Byrokratiakonsultti"
4. Luumäen asumisen ja yritystoiminnan dynamiikan arviointi
5. Hankintatoimesta kumppanuuteen

6. Elinvoimatyöryhmä
7. Kunnan viranhaltijoiden toimenkuvien läpileikkaus ja uudelleenarviointi
8. Mahdolliset työtehtävien jaot naapurikuntien kollegoiden kesken
9. Vastikkeellinen yhteistyö
10. Hankekoordinaattorit

7 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Kunnan strategia

Varhaiskasvatuksen-, perusopetuksen- ja lukion toimintasuunnitelmat

Maakunnallinen hyvinvointistrategia

Eksote: hyvinvointistrategia

Eksote: hyvinvointikertomus

Ikäystävällinen kunta

Lapsiystävällinen kunta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma 2017-2021

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma 2017-2020

Päätteemat:

- Terveelliset elämäntavat
- Mielen hyvinvointi
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Asiakasosallisuus ja yhteistyöverkostot
- Viestintä, tiedon tavoitettavuus ja kiinnostavuus
- Työ, taloudellinen hyvinvointi ja yrittäjyys

LAPSET

1 TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Terveellisten ruokailutottumisten omaksuminen.	Ravitsemusasiat osana neuvola- ja kouluterveystarkastuksia.	Ei syö aamupalaa kaikkina arkipäivinä % Ei syö hedelmiä tai marjoja joka päivä % Ei syö kasviksia joka päivä%	Kouluterveyskysely 4. ja 5. luokkalaisille	2017: aamupala 29 % hedelmät tai marjat 32 % kasvikset 39 %	2017: aamupala 23% hedelmät tai marjat 33 % kasvikset 32 %
	Ohjaus tarvittaessa ravitsemusterapeuti	BMI	Effic-potilastietojärjestelmä/raportointitiimi	Kuntakohtaisesti ei vielä saatavissa	
Liiallisen istumisen ja ruutuajan väheneminen. Lasten liikkumisen edistäminen yhdenvertaisesti kaikille lapsille.	<ul style="list-style-type: none"> • Puheeksi otto kouluterveystarkastuksissa, fysioterapiakäynnillä. 	Harrastaa liikuntaa vähintään 1 tunnin päivässä, %	Kouluterveyskysely 4. ja 5. luokkalaisille	2017: 41.5% oppilaista	2017: 45% oppilas
	<ul style="list-style-type: none"> • Puheeksi otto kouluterveystarkastuksissa, fysioterapiakäynnillä. 	Pitkien liikunta-välituntien toteutuminen	Toimenpiteiden toteutuminen	Vuonna 2017 aloitettu liikunnanohjaajan vetämää välituntiohjelmaa	
	<ul style="list-style-type: none"> • Koulussa ja varhaiskasvatuksessa toteutetaan säännölliset pitkät liikuntatuokiot. • Varhaiskasvatuksessa toteutetaan Ilo kasvaa liikkuen -kehittämishjelma. 	Koulussa ohjattujen liikuntavälituntien toteutuminen.	Koulutoimi, varhaiskasvatus, liikuntatoimi, hallinto	Päiväkodissa liikkumista on tuettu	
	<ul style="list-style-type: none"> • Matalan kynnyksen liikuntakerhot lapsille, jotka eivät ole mukana seuratoiminnassa. 	Päiväkodissa liikuntatuokioiden toteutuminen arjessa	Liikunta- ja nuorisotoimi	Sporttikerho toteutuu	
	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyö liikuntaseurojen kanssa. 	Päiväkodissa liikuntavälineiden saatavuus arjen liikkumiseen ja liikkuminen toimii vaihtoehtona vapaan leikin aikana	Sivistystoimi ja hallinto yhdessä järjestöjen kanssa	2016: kerran vuodessa	
	<ul style="list-style-type: none"> • Lähiliikuntapaikat. 	Oppilaita aktivoidaan koulumatkaliikuntaan	Koulutoimi ja tekninentoimi		
Tupakkatuotteiden käytön vähentäminen nykyisestä.	<ul style="list-style-type: none"> • Terveyskasvatus terveystarkastuksissa. 	Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran %	Kouluterveyskysely 4 ja 5 luokkalaisille	2017: 9 %	2017: 5.5 %

2 MIELEN HYVINVOINTI

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Yksinäisyyden ehkäisy. Kiusaamisen ehkäisy. Häiriöiden ja ongelmatilanteiden ehkäisy ja puuttuminen.	<ul style="list-style-type: none"> • Koulukummitoiminta. • Kiva-koulu - toiminta. • Kiusaamisen puuttumisen toimintamallien päivittäminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. 	Vähintään yksi kaveri % Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukuvuoden aikana % Tuntee itsensä usein yksinäiseksi % On yksinäinen välitunneilla %	Kouluterveyskysely 4. ja 5. luokkalaisille	2017: kaveri: 100 % kiusaaminen: 67 % yksinäisyys: 4 % yksinäisyys välitunneilla 5 % (tytöt 7 %)	2017: kaveri 99% kiusaaminen 65 % yksinäisyys 3 % yksinäisyys välitunneilla 4 %
	Varhaiskasvatuksen ja koulujen turvallisuuskansio.	Oppilaiden poissaolojen määrä/koulu	Koulut Wilma	2016 - 2017 lukuvuonna Taavetin koulu 9990 tuntia, Kangasvarren koulu 2357 tuntia	
	<ul style="list-style-type: none"> • Opettajien, psykologien ja 	Vähintään 16 tuntia	Sivistystoimi	10.7 opettajaa / 100	

Luumäki - LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2017 - 2021 kevät

	kuraattorien suosituksen mukainen henkilöstömitoitus.	työskentelevien opettajien lukumäärä/100 oppilasta Koulupsykologien työpanos/100 oppilasta Koulukuraattorien työpanos/100 oppilasta	Eksote	oppilasta Koulupsykologi ostopalveluna 6.2 koulukuraattori / 100 oppilasta	
Mielekäs vapaa-aika.	<ul style="list-style-type: none"> Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kulttuuripolku. Metku toiminnan jatkuminen. 	Tapahtumien toteutuminen	Sivistystoimi		
Lasten osallisuuden vahvistaminen.	<ul style="list-style-type: none"> Osallisuuden vahvistaminen varhaiskasvatuksessa 	Lasten mielipiteiden kysyminen ja huomioiminen	Varhaiskasvatus		

3 TERVEELLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Turvalliset ja esteettömät kevyen liikenteen väylät.	<ul style="list-style-type: none"> Kaavoitus, infran suunnittelu ja rakentaminen. Liikennekasvatus. 	Tieliikenne-onnettomuudessa loukkaantuneet/ kuolleet 0-14 vuotiaat jalankulkijat, pyöräilijät ja mopoilijat/E-K Liikenneturvallisuuksuunnitelman uudistamisen toteutuminen. Tapaturma koulumatkalla, jonka vuoksi lapsi tarvinnut hoitoa, %	Liikenneturva.fi Kouluterveyskysely 4. ja 5. luokkalaisille/	2012 - 2016 6 loukkaantunutta Etelä-Karjalassa Tapaturmat koulumatkalla 2017: 5,6%	2017: 4,2%
Turvallinen koti.	Varhaiskasvatus tukee perheen arkea.	Kouluterveyskysely: keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa lapsen ja vanhemman välinen vuorovaikutus avointa perheellä riittävästi yhteistä aikaa	Kouluterveyskysely 4. ja 5. luokkalaisille	2017 keskusteluvaikeudet 63 % avoin vuorovaikutus 78,5 % riittävä aika 70 %	2017 Keskusteluvaikeudet 58 % avoin vuorovaikutus: 72 % riittävä aika 65 %
Yhteen sovittaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut lapsi- ja perhelähtöiseksi palvelujen kokonaisuudeksi ja parantaa palveluiden oikea-aikaisuutta.	LAPE-hanke (Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma).	Koulutuspäivien lukumäärä	Sivistystoimi ja hallinto		
Pyrimme toteuttamaan nykyaikaisia oppimisympäristöjä ja turvaamme laadukkaat opinpolut lapsille ja nuorille uudisrakennusten ja peruskorjausten yhteydessä.	Oppimisympäristöjen suunnittelu. Varhainen puuttuminen sisäilma-ongelmiin. Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään kouluissa kolmen vuoden välein.	Yhteydenotot yhteistyöryhmään Tarkastusten määrä/ vuosi	Sivistystoimi ja tekninen toimi	Tarkastukset toteutuneet	

4 OSALLISUUS

NUORET

1 TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Säännöllinen ruokailurytmi, monipuolinen ravitsemus.	<ul style="list-style-type: none"> Puheeksi otto kouluterveystarkastuksissa/ opiskeluterveydenhuollossa Noudatetaan kouluruokasuositusta kouluruokailun ja välipalojen toteuttamisessa. Koulun opetussuunnitelmassa kuvataan kouluruokailun järjestämisessä tehtävä yhteistyö ruokailusta vastaavan keittiöhenkilökunnan kanssa. <ul style="list-style-type: none"> Kannustetaan koulussa ruokailuun. Henkilöstö toimii 	Ylipaino %, 8. ja 9. luokan oppilasta Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilasta Kuvaa perheesi päivittäistä ruokailua, % yläkoululaiset Ei syö aamupalaa joka arkiamu Harvemmin kuin kuusi kertaa viikossa hedelmiä tai marjoja syövät nuoret % Harvemmin kuin kuusi kertaa viikossa kasviksia syövät nuoret	Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille Hyvinvointiprofiili/ Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille	2017: 24 % 2017: 14 % 2017 aamupala 41.5 % Hedelmät tai marjat 65 % kasvikset 76% emme yleensä syö	2017: 19 % 2017: 30 % 2017 aamupala 38 % Hedelmät tai marjat 80 % kasvikset 76 % 2017:

Luumäki - LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2017 - 2021 kevät

	esimerkkinä lapsille ja nuorille.	% Perhe syö yhteisen illta-aterian kouluviikon aikana: viitenä päivänä, %		yhdessä 28,8%	33,7%
		Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, %	Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille	2017: 21 %	2017: 19 %
Riittävä uni ja lepo.	<ul style="list-style-type: none"> Puheeksi otto kouluterveystarkastuksissa sekä opetuksessa, tietoisuuden vahvistaminen unen merkityksestä. 	Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille	2017: 29 %	2017: 34 %
Liiallisen istumisen ja ruutuajan väheneminen sekä haittojen tiedostaminen. Nuorten liikkumisen edistäminen.	<ul style="list-style-type: none"> Puheeksi otto koulu- ja opiskelijaterveystarkastuksissa, fysioterapiakäynneillä (tarvittavat ohjeet kotiin). Lähiliikuntapaikat. Liikuntaharrastusten saatavuus. 	Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-aikalla korkeintaan 1h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille	2017: 32 %	2017: 23,7%
		Kuinka usein harrastat liikuntaa? % yläkoululaiset	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointikysely/Elämäni Sankari ry/Etelä-Karjala Tekninen toimi Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille/THL 	2017 Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 14 %	2017 19 %
		Koulukeskuksen yläkoulun pihan lähiliikuntapaikan perustaminen		harrastuspaikat liian kaukana 45 %	26 %
Kulttuuriharrastusten tukeminen.	<ul style="list-style-type: none"> Kulttuuripolku. 	Vierailut kulttuurikohteissa lukumäärä	<ul style="list-style-type: none"> sivistystoimi 		
Savuttomuuden tukeminen.	<ul style="list-style-type: none"> Savuttomien alueiden lisääntyminen. Päihdekasvatustunnit/Elämäni sankari ry. 	Tupakoi päivittäin, Nuuskaa päivittäin	Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille	2017 tupakointi 4% nuuska 4%	2017 tupakointi 7% nuuska 4.5%
Päihteiden käytön väheneminen ja aloitusiän nouseminen.	<ul style="list-style-type: none"> Päihdekeskustelu PAKKA-toimintamallin käyttöönotto (Paikallinen alkoholi- tupakka- ja rahapelipolitiikka). Järjestetään tietoskuja, infotilaisuuksia nuorille ja nuorten vanhemmille 	Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % Kokeillut marihuanaa tai kannabista ainakin kerran % Omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita	Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille/THL	2017 humala 7% huumeet 4% huumeiden hankkiminen 24 %	2017 humala 10% huumeet 8% huumeiden hankkiminen 39 %
		Toiminnan käyttöönotto. Oletko käyttänyt huumausaineita viimeisen vuoden aikana? %	<ul style="list-style-type: none"> Hallinto Hyvinvointiprofiili/ 		
		Toteutuneet ehkäisevän päihdetyön tapahtumat	<ul style="list-style-type: none"> Eksote + hallinto + sivistys Elämäni Sankarit ry 		

2 MIELEN HYVINVOINTI

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Nuorten syrjäytymisen, syrjinnän ja yksinäisyyden ehkäisy sekä elämänhallinnan tunteen vahvistaminen Kouluviihtyvyyden vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Asiaa käsitellään ja seurataan yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä Kouluterveydenhoitajan ja koulukuraattorin pitämät tunnit elämänhallinnasta Nuorisotyöntekijän työpanos kouluilla Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä käsittelee ja seuraa kouluviihtyvyyden kehittymistä. Koulukuraattorin ja kouluterveydenhoitajan oppitunnit sekä asian 	Ei yhtään läheistä ystävää, % Tuntee olevansa arvokas % Pystyy tekemään elämänsä liittyviä päätöksiä % Kokee elämän olevan hyvin hallinnassa % Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärän seuranta koko koulun tasolla.	Kouluterveyskysely 8. ja 9. luokkalaisille Oma seuranta <ul style="list-style-type: none"> Koulu, nuorisotoimi, liikuntatoimi, Eksote Kouluterveyskysely 	2017 ei ystävää 2.5 % tuntee olevansa arvokas 67 % päätökset elämästä 77 % elämän hallinta 66 % tyytyväisyys elämään 70 %	2017 ei ystävää 8,5% tuntee olevansa arvokas 70 % päätökset elämästä 81 % elämän hallinta 71% tyytyväisyys elämää 75 %
		Nuorisotyöntekijät kouluilla lkm Pitää koulunkäynnistä % Koulu-uupumus % Luokassa tai ryhmässä hyvä työrauha %		koulunkäynnistä pitäminen 56 % koulu-uupumus 16 % työrauha 65 % opettajien	koulukäynnistä pitäminen 60 % koulu-uupumus 14 % työrauha 68 % opettajien odotuks

Luumäki - LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2017 - 2021 kevät

	huomiointi tarkastuksissa ja vastaanotoilla <ul style="list-style-type: none"> Ohjattua liikunnallista välituntitoimintaa Ohjattua kerhotoimintaa välitunnilla 	Opettajat odottavat oppilailta liikaa koulussa % Välitunnit pelottavat % Yksinäisyys välitunneilla	odotukset 51 % välitunnit pelottavat 12 % yksinäisyys välitunneilla 6 %	35 % välitunnit pelottavat 4 % yksinäisyys välitunneilla 6 %
--	--	--	---	--

3 TERVEELLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Turvalliset ja esteettömät kevyen liikenteen väylät, kadut ja yleiset alueet	<ul style="list-style-type: none"> 8.lk turvallisuusinfot/EKSOTE, pelastuslaitos, poliisi 	Tieliikenneonnetto-muudessa loukkaantuneet tai kuolleet 15-24-vuotiaat jalankulkijat, pyöräilijät ja mopoilijat/E-K Liikenneturvallisuus suunnitelman uudistamisen toteutuminen	Liikenneturva.fi Hallinto	2016: 26 loukkaantunutta	

4 OSALLISUUS JA YHTEISTYÖVERKOSTOT

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Nuorisovaltuustojen aktiivinen rooli palveluiden suunnittelussa Riittävä vapaa-ajantoiminta	<ul style="list-style-type: none"> Nuorisovaltuusto toimii osana päätöksentekoa, aktiivinen rooli lautakunnissa Oppilaskunnat toimivat kaikissa kouluissa Järjestöt ja kunta toimivat yhdessä vapaa-ajan toiminnan järjestämiseksi 	Kokoukset lkm. Annettujen lausuntojen määrä/vuosi Kouluterveyskysely 8 ja 9 luokan oppilaat	koulu, liikuntatoimi, hallinto, järjestöt Kokee että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille %	2017 28 %	2017 32 %

6 TYÖ, TALOUDELLINEN HYVINVOINTI JA YRITTÄJYYS

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Nuorisotyöttömyyden väheneminen Fyysisen työkyvyn tukeminen	Kunnan työllistämisyksikkö tekee yhteistyötä Te-toimiston, Typin ja muiden Eksoten toimijoiden kanssa. Ohjaamo-hanke monipuolinen tieto- ja neuvontapiste kaikille alle 30-vuotiaille. Ohjaamotoiminnan vakiinnuttaminen	Nuorisotyöttömät, % 18-24-vuotiaasta työvoimasta Alle 20 vuotiaat työttömänä olevat Alle 25 vuotiaat työttömänä olevat Ohjaamon asiakkaat lkm Vakiinnuttamisen toteutuminen	SOTKANet/TEM Ely/työllisyyskatsaus Ohjaamo	2016 18 % 2017 syyskuu alle 20v 7 hlö alle 25 v 25 hlö Ohjaamo 1.1-31.5.2017 129 hlö	2016: 17%
	Nuorten työttömien aktivointi Nuorten työttömien virta yli 3 kk työttömyyteen	Aktivointiaste 3 kuukauden virtaluku	Työnvälitystilasto/TEM Työnvälitystilasto/TEM		
	<ul style="list-style-type: none"> Etsivä nuorisotyö 	Kuinka monta henkilöä etsivä nuorisotyö on tavoittanut? Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä		2016: 109 2015 7 %	2015: 8 %
	<ul style="list-style-type: none"> Palvelukokonaisuuksien rakentaminen oppilaitosten kanssa/EKSOTE 	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16-24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	SOTKANet id 3328 KELA	2016 -%	2016 1%
	<ul style="list-style-type: none"> Kutsuntojen yhteydessä mukana olo/ Liikuntapalveluiden fysioterapeutti (testaus, ohjaus) 	Liikuntaneuvonnan toteutuminen kutsunnoissa	Liikuntatoimi, Eksote, Eklu	Ei ole toteutunut aikaisemmin	

TYÖIKÄISET

1 TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Kunta mahdollistaa monipuolisen liikunnan matalalla kynnyksellä.	Kunnan omat liikuntaryhmät Kunnan liikuntaolosuhteet pidetään kunnossa. Liikuntaneuvonta käynnistyy	Kunnan omien liikuntaryhmien toteutuminen Kuntosalin ryhmien ja ryhmässä kävijöiden määrä Jäähallissa on jää 8 kk /vuodessa	Liikuntatoimi Tekninen toimi		
Ravitsemusneuvonta liikuntaneuvonnan osana	Liikuntaneuvonnan yhteydessä saa tarvittaessa ravitsemusneuvontaa	Ravitsemusneuvonnan toteutuminen	Eksote		
Yhteistyö järjestöjen kanssa.	Avustukset järjestöille Tilojen hinnoittelu siten että	Toteutuminen Yhteistyöntoteutuminen	Oma seuranta		

Luumäki - LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2017 - 2021 kevät

	järjestöillä on mahdollisuus käyttää niitä Liikuntatoimi ja hallinto tukee				
2 MIELEN HYVINVOINTI järjestöjen toimintaa					
TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Päihteiden haitallisen käytön vähentäminen ja tupakoinnin lopettaminen.	Tupakoinnin lopettamisen tuki kunnan työntekijöille Pakka-toimintamallin käyttöönotto	Tuen käyttäneiden määrä Käyttöönoton toteutuminen	Työterveys Oma seuranta		
Kuntalaisten hyvinvoinnin seuranta	Kuntakohtaiset mittareiden seuranta	Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64 v / 1000 vastaavan ikäistä Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64 v / 1000 vastaavan ikäistä Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 25 - 64 vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 40 - 64 vuotiaita % vastaavan ikäisestä väestöstä	Sotkanet ind. 2345 Sotkanet ind. 345 Sotkanet ind. 2356 Sotkanet ind. 1810	Mielenterveys 2014 17.2 2015 17.1 2016 14.0 Sairauspäiväraha 2014 107.3 2015 118.9 2016 102.2 Depressiolääkkeet 2014 7.9 2015 7.6 2016 7.1 Erityiskorvattavat lääkkeet 2014 25.6 2015 25.5 2016 25.8	2014 18.5 2015 18.4 2016 18.5 2014 101.1 2015 97.6 2016 94.1 2014 9.4 2015 9.3 2016 8.1 2014 27.3 2015 27.1 2016 27.0
3 TERVEELLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ					
TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Turvallinen työympäristö (terveellinen sisäilma, turvallinen työskentelyympäristö).	Varhainen puuttuminen sisäilma-ongelmiin.	Yhteydenotot yhteistyöryhmään.	Työryhmä		
Seudullisen liikenneturvallisuuden parantaminen.	Jatkuva keskustelu eri toimijoiden kanssa ja 6-tien osalta ylisiedullisista liikenneturvallisuustyöryhmässä.	Luumäen alueella tapahtuneet tie liikenneonnettomuudet. Liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontuu 4 kertaa vuodessa.	Poliisi, Ely Omaseuranta	2014 28 2015 33 2016 30 kuolemaan johti 2014 2 2015 1 2016 2	
4 OSALLISUUS JA YHTEISTYÖVERKOSTOT					
TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Osallisuuden lisääminen. Osallistumisen kanavien valikoiman laajentaminen.	Tarjotaan kattavasti valmistelussa olevia palveluja koskevia asioita kuntalaisten kuultavaksi ja erilaisia osallistumisen kanavia eri-ikäisten kuntalaisten käyttöön.	Asioiden tarjonta Eri kanavien käyttö Järjestetyt tilaisuudet	Hallinto ja muut toimialat		
Päätöksenteon avoimuus.	Vaikutusten arviointi (strategiset vaikutukset, ihmisiin ja yrittämiseen kohdistuvat vaikutukset) jalkautetaan osaksi päätöksentekoa.	Menetelmän käyttö kuntalaisten hyvinvointiin liittyvissä päätöksissä (määrä)	Hallinto		
6 TYÖ, TALOUDELLINEN HYVINVOINTI JA YRITTÄJYYS					
TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Pitkäaikaistyöttömien työllistymisen edistäminen.	Kunnan työllistämisyksikön toiminta pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi.	Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta Pitkäaikaistyöttömien määrä Kunnan maksaman työmarkkinaosuuden määrä Työllistämisyksikössä työllistettyjen pitkäaikaistyöttömien määrä Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64 vuotiaat % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	Sotkanet ind. 3562 Ely / Kela / Eksote / oma seuranta Sotkanet ind. 234	2016 Pitkäaikaistyöttömät 4.4 % määrä 596 hlö työmarkkinaosuus 226 173 e Työllistämisyksikkö 55 hlö Toimeentulotuki 2014 0.9 % 2015 0.8 %	2016 pitkäaikaistyöttömä 4,7% Toimeentulotuki 2014 2.3 % 2015 2.4 %
	Työ- ja toimintakykyyn liittyvien työllistymisen esteiden varhainen huomiointi mahdollisuuksien mukaan.	Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Sotkanet ind. 306	2014 9.6 % 2015 9.5 % 2016 9.1 %	2014 7.8 % 2015 7.4 % 2016:7.2 %

Luumäki - LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2017 - 2021 kevät

IKÄÄNTYNEET

1 TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT					
TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Monipuolinen ja riittävä ravitseminen.	Henkilökohtainen sekä sähköinen neuvonta/ohjaus monialaisesti.	BMI>18,4 +75v. (kotihoito ja palveluasuminen)	Effica-potilastietojärjestelmä	ei vielä saatavissa	
Kotona asumisen tukeminen toimintakykyä vahvistamalla.	Mahdollistetaan liikkumista toimintakyvyltään erilaisille ikäihmisille. Järjestetään terveystunto- ja liikkumiskykyestejä. Voimaa vanhuuteen -hanke. Liikuntaystävätoiminta.	Kunnan omien ryhmien toteutuminen senioreiden kuntosaliopastusten määrä vesivoimistelun ja kunnan omien ryhmien osallistujien määrä Vertaisohjaajien määrä Kotona asuvat 80 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	oma seuranta Sotkanet ind. 1070	Kotona asuvat 2014 89.1 % 2015 90.5 %	2014 86.2% 2015 86.5%

2 MIELEN HYVINVOINTI

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Yksinäisyyden ehkäisy.	Sukupolvien välisen yhteistyön mahdollistaminen. <ul style="list-style-type: none">Kolmannen sektorin ja seurakunnan sekä kunnan välinen yhteistyö.	Lasten, nuorten ja ikäihmisten yhteisten tapahtumien määrä järjestöjen tyytyväisyys toimintaedellytyksiinsä	Hallinto, varhaiskasvatus, koulut järjestöt, hallinto		
	<ul style="list-style-type: none">Seurakunnan ja kolmannen sektorin toiminta yksinäisyyden vähentämiseksi.	Tapahtumien ja osallistujien lukumäärä	Seurakunta ja kolmassektori		
Päihteiden haitallisen käytön vähentäminen.	<ul style="list-style-type: none">PAKKA-toimintamallin käyttöönotto.	Toimintamallin käyttöönotton toteutuminen	Hallinto		

3 TERVEELLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Turvallinen kotiympäristö.	Tarvittavat kodinmuutostyöt. Tietoisuus kaatumisen riskitekijöistä. Turvallisuusriskit/Eksote ja pelastusviranomaiset. Katujen auras ja hiekoitus. Uusia kevyenliikenteen väylät Linnalantielle ja Marttilantielle. Korotetut suojatiet Linnalantielle.	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä/100 000 vastaavan ikäisistä Toteutuminen Toteutuminen	Sotkanet/THL	2015: 267,4	2015: 329,8%

4 OSALLISUUS JA YHTEISTYÖVERKOSTOT

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Vanhus- ja vammaisneuvostojen aktiivinen rooli palvelujen suunnittelussa.	Vanhus- ja vammaisneuvosto toimii säännöllisesti osana päätöksentekoa.	Neuvoston tyytyväisyys toimintaedellytyksiinsä Neuvoston tekemien esitysten ja aloitteiden määrä	Oma selvitys		

5 VIESTINTÄ, TIEDON TAVOITETTAVUUS JA KIINNOSTAVUUS

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Sähköinen asiointi on sujuvaa ja laajenevaa.	<ul style="list-style-type: none">Ikääntyneille suunnatut kurssit/sähköisen asiointin opastus.	Tapahtumien lkm	Eksote, Vanhus- ja vammaisneuvosto, Etelä-Karjalan työväenopisto, järjestöt		

KAIKILLE YHTEISET TAVOITTEET

1 TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT					
TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Liikunnan huomioiminen terveyden edistämässä.		Terveystiedon edistäminen (TEA) liikunnan edistämässä	SotkaNet 4049	2016: 78	2016: 69

3 TERVEELLINEN JA TURVALLINEN YMPÄRISTÖ

TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIOINTIMITTARI	LÄHDE	LÄHTÖTASO	KOKO MAA
Arjen, asumisen turvallisuus.	Esteettömyden huomioiminen kaavoituksessa, uudisrakennuksissa ja mahdollisuuksien mukaan korjausrakentamisessa.	Rakennuspalo Asiakaspalautte lkm	PRONTO pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto, Etelä-Karjala	2016:6	
		Väkivaltarikokset	PolStat	2015 7 2016 11 (sisältää pahoinpitelyrikokset)	
		Pahoinpitelyrikokset	PolStat	2015 7 2016 10	
		Liikennerikokset	PolStat	2015 511	

Luumäki - LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2017 - 2021 kevät

		Liikenneonnettomuudet	PRONTO, E-K	2016-279 2016	
Kestävä yhdys- kuntarakenne.	Jatkuvaa kehittämistyötä yleissuunnittelun, kaavoituksen ja rakentamisen aloilla.	Kunnan uudet kaavoitushankkeet sijoittuvat keskustaajamaan	tekninen toimi		

OSA III VALTUUSTOKASITTELY

Hyväksytty valtuustossa 11.12.2017.

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua 11.12.2017